

2024/90772

5.12.2024

DODATEK

(Uradni list Evropske unije L 124 z dne 10. maja 2003)

Priporočilo Komisije 2003/361/ES je dodano Posebni izdaji Uradnega lista Evropske unije

PRIPOROČILO KOMISIJE

z dne 6. maja 2003

o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij

(notificirano pod dokumentarno številko C(2003) 1422)

(Besedilo velja za EGP)

(2003/361/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, in zlasti člena 211, druga alinea, Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V poročilu predloženemu Svetu leta 1992 na zahtevo Industrijskega sveta z dne 28. maja 1990 je Komisija predlagala omejitev prevelikega števila opredelitev malih in srednjih podjetij, ki se uporabljajo na ravni Skupnosti. Priporočilo Komisije 96/280/ES z dne 3. aprila 1996 o opredelitvi malih in srednjih podjetij ⁽¹⁾ je temeljilo na ideji, da bi obstoj različnih opredelitev na ravni Skupnosti in na nacionalni ravni lahko privedel do neskladnosti. V skladu z logiko enotnega trga brez notranjih meja bi morale obravnavanje podjetij temeljiti na skupnih pravilih. Sledenje takšnemu pristopu je še toliko bolj nujno, ker obstaja povečano vplivanje med nacionalnimi ukrepi in ukrepi Skupnosti pomoči mikro, malim in srednjim podjetjem (MSP), na primer v povezavi s strukturnimi skladi ali raziskovanjem. To pomeni, da se je treba izogniti okoliščinam, v katerih Skupnost svoje delovanje osredotoča na neko kategorijo MSP, države članice pa na drugo. Poleg tega se je štelo, da bi se s tem, da Komisija, države članice, Evropska investicijska banka (EIB) in Evropski investicijski sklad (EIF), uporabljali isto opredelitev izboljšala skladnost in učinkovitost politik, namenjenih MSP, in tako omejilo tveganje izkrivljanja konkurence.
- (2) Priporočilo 96/280/ES so države članice na široko uporabljale in opredelitev iz Priloge tega priporočila je bila uporabljena v Uredbi Komisije (ES) št. 70/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri pomoči za majhna in srednje velika podjetja ⁽²⁾. Poleg tega, da je treba prilagoditi Priporočilo 96/280/ES gospodarskemu razvoju, v skladu s členom 2 Priloge k navedenemu priporočilu, je treba upoštevati tudi številne težave pri razlagi, do katerih je prihajalo pri uporabi navedenega priporočila, kakor tudi ugotovitve podjetij. Glede na število sprememb, ki jih je zdaj treba narediti v Priporočilu 96/280/ES, in zaradi jasnosti, je treba priporočilo nadomestiti.
- (3) Prav tako bi bilo treba pojasniti, da je v skladu s členi 48, 81 in 82 Pogodbe, kakor jih razlaga Sodišče Evropskih skupnosti, podjetje vsak subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost, ne glede na njegovo pravno obliko, vključno zlasti subjekti, ki opravljajo obrtne in druge dejavnosti na individualni ali družinski osnovi, partnerstva ali združenja, ki redno opravljajo gospodarsko dejavnost.

⁽¹⁾ UL L 107, 30.4.1996, str. 4.

⁽²⁾ UL L 10, 13.1.2001, str. 33.

- (4) Merilo število osebja („merilo števila zaposlenih“) je zagotovo še vedno eno najpomembnejših meril in ga je treba uporabljati kot glavno merilo, vendar pa je njegova dopolnitev s finančnim merilom ne glede na to nujna za razumevanje prave velikosti podjetja, njegove uspešnosti in položaja glede na konkurenco. Vendar pa uporaba prometa kot edinega finančnega merila ne bi bila zaželena, zlasti ker imajo po svoji naravi podjetja v trgovinskem in distribucijskem sektorju višji promet kot tista v proizvodnem sektorju. Zato bi bilo treba merilo prometa združiti z bilančno vsoto, merilom, ki prikazuje celotno premoženje podjetja, pri čemer je mogoče, da je katero koli od teh dveh meril preseženo.
- (5) Zgornja meja prometa se nanaša na podjetja, ki opravljajo zelo različne vrste gospodarskih dejavnosti. Da se ne bi neupravičeno omejevalo praktičnosti uporabe opredelitve, bi bilo treba navedeno opredelitev posodobiti ter tako upoštevati spremembe tako v cenah kot v produktivnosti.
- (6) Ker v zvezi z zgornjo mejo bilančne vsote ne obstaja noben nov element, je upravičeno ohraniti pristop, da se za zgornje meje prometa uporabi koeficient, ki temelji na statističnem razmerju med obema spremenljivkama. Statistični trend zahteva večje povečanje pri zgornji meji prometa. Ker se trend razlikuje glede na kategorijo velikosti podjetja, je tudi treba prilagoditi koeficient, da bi kolikor je le mogoče upoštevali gospodarski trend in ne bi kaznovali mikro in malih podjetij v primerjavi s srednjimi podjetji. Pri mikro in malih podjetjih je ta koeficient zelo blizu 1. Zaradi poenostavitve je zato treba za te kategorije izbrati enako vrednost za zgornjo mejo prometa in zgornjo mejo bilančne vsote.
- (7) Tako kot v Priporočilu 96/280/ES predstavljajo zgornje finančne meje in zgornja meja števila zaposlenih maksimalne omejitve, vendar lahko države članice, EIB in EIF zgornje meje določijo nižje od zgornjih meja Skupnosti, če želijo svoje ukrepe usmeriti na določeno kategorijo MSP. Zaradi upravne poenostavitve lahko države članice, EIB in EIF uporabljajo samo eno merilo – število zaposlenih – za izvajanje nekaterih njihovih politik. Vendar pa to ne velja za različna pravila konkurenčnega prava, kjer se mora finančno merilo prav tako uporabljati in spoštovati.
- (8) Po sprejetju Evropske listine o malih podjetjih na zasedanju Evropskega sveta v Santa Maria da Feira junija 2000 je treba mikro podjetja – kategorija malih podjetij zlasti pomembnih za razvoj podjetništva in ustvarjanje novih delovnih mest – prav tako bolje opredeliti.
- (9) Da bi bolje razumeli dejanski gospodarski položaj MSP in da bi iz te kategorije izločili skupino podjetij, katerih gospodarska moč bi lahko presegala moč dejanskih MSP, bi bilo treba uvesti razlikovanje med različnimi vrstami podjetij, glede na to, ali so neodvisna, ali imajo kapital, ki ne pomeni nadzornega položaja (partnerska podjetja), in ali so povezana z drugimi podjetji. Ohrani se meja 25 % kapitala iz Priporočila 96/280/ES, pod katero se podjetje šteje za neodvisno.
- (10) Za namene spodbujanja ustanavljanja podjetij, lastniškega financiranja MSP ter razvoja podeželja in lokalnega razvoja, se podjetje lahko šteje za neodvisno, čeprav ima v njem določena kategorija vlagateljev, ki imajo pozitivno vlogo v poslovnem financiranju in ustanavljanju, 25-odstotni delež ali večji delež. Vendar pa pogoji za te vlagatelje prej niso bili določeni. Primer „poslovnih angelov“ (posamezniki ali skupine posameznikov z redno naložbeno dejavnostjo s tveganim kapitalom) je treba posebej omeniti, ker je - v primerjavi z drugimi vlagatelji s tveganim kapitalom - njihova sposobnost dajati koristne nasvete novim podjetnikom zelo dragocena. Njihova vlaganja v lastniški kapital prav tako dopolnjuje dejavnosti družb s tveganim kapitalom, saj te zagotavljajo manjše zneske v zgodnejši fazi življenjskega cikla podjetja.

- (11) Da bi poenostavili zadeve, zlasti za države članice in podjetja, bi bilo treba pri opredelitvi povezanih podjetij uporabiti pogoje iz člena 1 Direktive Sveta 83/349/EGS z dne 13. junija 1983, ki temelji na členu 54(3)(g) Pogodbe o konsolidiranih računovodskih izkazih ⁽³⁾, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2001/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾, če so navedeni pogoji ustrezni za namene tega priporočila. Da bi okrepili spodbude za naložbe v lastniška sredstva MSP, je bila uvedena domneva o neobstoju prevladujočega vpliva na zadevno podjetje v skladu z merili iz člena 5(3) Direktive Sveta 78/660/EGS z dne 25. julija 1978, ki temelji na členu 54(3)(g) Pogodbe o letnih računovodskih izkazih posameznih vrst družb ⁽⁵⁾, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2001/65/ES.
- (12) Prav tako je treba v ustreznih primerih upoštevati razmerja med podjetji, ki nastajajo preko fizičnih oseb, z namenom zagotoviti, da imajo koristi, ki za MSP izhajajo iz različnih ureditev ali ukrepov v njihovo korist, samo tista podjetja, ki to dejansko potrebujejo. Da bi omejili raziskavo takih situacij na strogi minimum, je bilo upoštevanje takšnih razmerij omejeno na upoštevni trg ali sosedni trg – ob sklicevanju po potrebi na opredelitev upoštevni trgov, ki jo je Komisija vključila v svoje Obvestilo o opredelitvi upoštevnega trga za namene konkurenčnega prava Skupnosti ⁽⁶⁾.
- (13) Da bi se izognili samovoljnim razlikovanjem med različnimi javnimi organi držav članic in zaradi potrebe po pravni varnosti je treba potrditi, da podjetje s 25 % ali več svojega kapitala ali glasovalnih pravic pod nadzorom javnega organa ni MSP.
- (14) Da bi zmanjšali upravno breme za podjetja in poenostavili ter pospešili upravno obravnavo primerov, v katerih se zahteva status MSP, je primerno dovoliti podjetjem uporabo svečanih izjav, s katerimi potrdijo določene svoje značilnosti.
- (15) Za namene opredelitve MSP je treba podrobno ugotoviti sestavo števila zaposlenih. Da bi spodbudili razvoj poklicnega usposabljanja in izobraževanja v alternaciji, je zaželeno, da se pri izračunu števila zaposlenih ne upošteva vajencev in študentov s pogodbo o poklicnem usposabljanju. Prav tako se ne bi smelo upoštevati porodniškega ali starševskega dopusta.
- (16) Različne vrste podjetij, opredeljene glede na njihovo razmerje z drugimi podjetji, ustrezajo objektivno razlikujočim se stopnjam povezovanja. Zato je primerno uporabiti ločene postopke za vsako od teh vrst podjetij, kadar računamo količine, ki predstavljajo njihove dejavnosti in gospodarsko moč –

PRIPOROČA:

Člen 1

1. To priporočilo se nanaša na opredelitev mikro, malih in srednjih podjetij, ki se uporablja v politikah Skupnosti znotraj Skupnosti in v Evropskem gospodarskem prostoru.
2. Države članice, Evropska investicijska banka (EIB) in Evropski investicijski sklad (EIF) so vabljeni:
 - (a) da svoje programe, usmerjene v srednja, mala ali mikro podjetja, uskladijo z Naslovom I Priloge;

⁽³⁾ UL L 193, 18.7.1983, str. 1.

⁽⁴⁾ UL L 283, 27.10.2001, str. 28.

⁽⁵⁾ UL L 222, 14.8.1978, str. 11.

⁽⁶⁾ UL C 372, 9.12.1997, str. 5.

- (b) da sprejmejo ustrezne ukrepe za uporabo razredov velikosti, določenih v členu 7 Priloge, zlasti kar zadeva spremljanje njihove uporabe finančnih instrumentov Skupnosti.

Člen 2

Zgornje meje, navedene v členu 2 Priloge, se obravnavajo kot maksimalne vrednosti. Države članice, EIB in EIF lahko določijo nižje zgornje meje. Pri izvajanju določenih politik se lahko odločijo tudi samo za uporabo merila števila zaposlenih, razen na področjih, ki jih urejajo različna pravila o državni pomoči.

Člen 3

To priporočilo nadomešča Priporočilo 96/280/ES od 1. januarja 2005.

Člen 4

To priporočilo je naslovljeno na države članice, EIB in EIF.

Ti morajo do 31. decembra 2004 obvestiti Komisijo o vsakršnih ukrepih, sprejetih dodatno k temu priporočilu, in, najpozneje do 30. septembra 2005, o prvih rezultatih izvajanja tega priporočila.

V Bruslju, 6. maja 2003

Za Komisijo
Erkki LIIKANEN
Član Komisije

PRILOGA

NASLOV I

OPREDELITEV MIKRO, MALIH IN SREDNJIH PODJETIJ, KI JO JE SPREJELA KOMISIJA

Člen 1

Podjetje

Podjetje je vsak subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost, ne glede na njegovo pravno obliko. To zlasti vključuje samozaposlene osebe in družinska podjetja, ki opravljajo obrtne in druge dejavnosti, ter partnerstva ali združenja, ki redno opravljajo gospodarsko dejavnost.

Člen 2

Število zaposlenih in finančne zgornje meje, ki določajo kategorijo podjetja

1. Kategorijo mikro, malih in srednjih podjetij (MSP) sestavljajo podjetja, ki imajo manj kot 250 zaposlenih ter letni promet, ki ne presega 50 milijonov EUR, in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 43 milijonov EUR.
2. V kategoriji MSP se malo podjetje opredeljuje kot tisto, ki ima manj kot 50 zaposlenih in ima letni promet in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 10 milijonov EUR.
3. V kategoriji MSP se mikro podjetje opredeljuje kot tisto, ki ima manj kot 10 zaposlenih in ima letni promet in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 2 milijonov EUR.

Člen 3

Vrste podjetij, upoštevane pri izračunu števila zaposlenih in finančnih zneskov

1. „Neodvisno podjetje“ je vsako podjetje, ki ne izpolnjuje opredelitve partnerskega podjetja v smislu odstavka 2 ali povezanega podjetja v smislu odstavka 3.
2. „Partnerska podjetja“ so vsa podjetja, ki ne izpolnjujejo opredelitve povezanih podjetij v smislu odstavka 3 in med katerimi obstaja naslednje razmerje: podjetje (podjetje višje v verigi) ima samo ali skupaj z enim ali več povezanimi podjetji v smislu odstavka 3, v lasti 25 % ali več kapitala ali glasovalnih pravic drugega podjetja (podjetje nižje v verigi).

Vendar se podjetje lahko obravnava kot neodvisno, torej takšno, ki nima partnerskih podjetij, tudi če 25 % prag dosežejo ali presežejo naslednji investitorji, če ti investitorji posamezno ali skupaj niso povezani z zadevnim podjetjem v smislu odstavka 3:

- (a) javne investicijske družbe, družbe za tvegani kapital, posamezniki ali skupine posameznikov, ki redno vlagajo lastniški kapital v podjetja, ki ne kotirajo na borzi (poslovni angeli), če je skupno vlaganje teh poslovnih angelov v isto podjetje manjše od 1 250 000 EUR,
- (b) univerze ali neprofitni raziskovalni centri;
- (c) institucionalni vlagatelji, vključno z regionalnimi razvojnimi skladi;

(d) avtonomni lokalni organi z letnim proračunom manj kot 10 milijonov EUR in z manj kot 5 000 prebivalci.

3. „Povezana podjetja“ so podjetja, med katerimi obstaja eno od naslednjih razmerij:

- (a) podjetje ima večino glasovalnih pravic delničarjev ali družbenikov v drugem podjetju;
- (b) podjetje ima pravico, da imenuje ali odstavi večino članov upravnega, upravljskega ali nadzornega organa v drugem podjetju;
- (c) podjetje ima pravico, da izvaja prevladujoč vpliv nad drugim podjetjem na podlagi pogodbe, podpisane z navedenim podjetjem, ali določbe v aktu o ustanovitvi ali statutu navedenega podjetja;
- (d) podjetje, ki je delničar ali družbenik drugega podjetja, na podlagi sporazuma z drugimi delničarji ali družbeniki tega podjetja samo nadzoruje večino glasovalnih pravic delničarjev ali družbenikov v tem podjetju.

Domneva, da v podjetju ni prevladujočega vpliva, obstaja, če se vlagatelji iz drugega pododstavka odstavka 2, ne vključujejo, neposredno ali posredno, v upravljanje zadevnega podjetja, ne glede na svoje pravice kot delničarji podjetja.

Kot povezana se obravnavajo tudi podjetja, med katerimi obstaja katero koli razmerje, opisano v prvem pododstavku, prek enega ali več drugih podjetij, ali kateri koli vlagatelj iz odstavka 2.

Kot povezana podjetja se obravnavajo tudi podjetja, ki so med seboj povezana prek fizične osebe ali skupine fizičnih oseb, ki skupno delujejo, če opravljajo svojo dejavnost ali del svoje dejavnosti na istem upoštevnem trgu ali na sosednih trgih.

„Sosedni trg“ je trg za izdelek ali storitev, ki je neposredno nad ali pod upoštevnim trgom.

4. Podjetje se ne more obravnavati kot MSP, če ima en ali več javnih organov neposredno ali posredno, skupaj ali posamezno v lasti 25 % ali več kapitala ali glasovalnih pravic, razen v primerih iz odstavka 2, drugi pododstavek.

5. Podjetje lahko poda uradno izjavo o svojem statusu neodvisnega podjetja, partnerskega podjetja ali povezanega podjetja, vključno s podatki o zgornjih mejah iz člena 2. To lahko izjavi tudi, če je kapital razpršen tako, da ni mogoče natančno določiti, v čigavi lasti je, v tem primeru lahko podjetje v dobri veri izjavi, da lahko upravičeno domneva, da eno podjetje ali več medsebojno povezanih podjetij skupaj nimajo v lasti v 25 % kapitala ali več. Take izjave se podajo, ne da bi to vplivalo na preverjanja in preiskave v skladu z nacionalnimi pravili ali pravili Skupnosti.

Člen 4

Podatki za določanje števila zaposlenih ter finančni zneski in referenčna obdobja

1. Podatki glede števila zaposlenih in finančnih zneskov so podatki, ki se navezujejo na zadnje potrjeno obračunsko obdobje in se izračunajo na letni osnovi. Podatki se upoštevajo od datuma zaključka računovodskih izkazov. Višina prometa se izračuna brez davka na dodano vrednost (DDV) in drugih posrednih davkov.

2. Če podjetje na dan zaključka računovodskih izkazov ugotovi, da je za preteklo leto preseglo zaposlitveni prag ali najvišje finančne vrednosti iz člena 2 ali da je padlo pod ta prag ali te vrednosti, ne izgubi ali pridobi statusa srednjega, malega ali mikro podjetja, razen če se to ponovi v dveh zaporednih računovodskih obdobjih.

3. V primeru novo ustanovljenih podjetij, katerih zaključni računi še niso bili potrjeni, se podatki, ki se uporabijo, izpeljejo iz dobroverne ocene med finančnim letom.

Člen 5

Število zaposlenih

Število zaposlenih ustreza številu delovnih enot na leto, tj. številu zaposlenih za polni delovni čas, ki so delali v zadevnem podjetju ali v njegovem imenu vse obravnavano leto. Delo oseb, ki niso delale vse leto, delo s krajšim delovnim časom ne glede na trajanje dela ter delo sezonskih delavcev se upošteva kot delež letnih delovnih enot. Osebe podjetja sestavljajo:

- (a) zaposleni;
- (b) osebe, ki opravljajo delo za podjetje in so mu podrejene in se po nacionalni zakonodaji obravnavajo kot zaposleni;
- (c) lastniki-upravljalci;
- (d) partnerji, ki se redno vključujejo v dejavnost podjetja in imajo koristi od finančnih prednosti podjetja.

Vajenci ali študentje, vključeni v poklicno usposabljanje na podlagi vajeniške pogodbe ali pogodbe o poklicnem usposabljanju, niso del osebja. Trajanje poročniškega ali starševskega dopusta ni všteto.

Člen 6

Določitev podatkov o podjetju

1. Za neodvisna podjetja se podatki, tudi o številu zaposlenih, določijo izključno na podlagi računovodskih izkazov navedenega podjetja.

2. Za podjetje, ki ima partnerska podjetja ali povezana podjetja, se podatki, tudi glede števila zaposlenih, določijo na podlagi računovodskih izkazov in drugih podatkov podjetja oziroma na podlagi konsolidiranih računovodskih izkazov podjetja ali konsolidiranih računovodskih izkazov, v katere je podjetje vključeno s konsolidacijo, če ti obstajajo.

Podatkom iz prvega pododstavka je treba dodati podatke za vsako partnersko podjetje zadevnega podjetja, ki se z vidika verige nahaja neposredno višje ali nižje od zadevnega podjetja. Združevanje podatkov je sorazmerno z deležem kapitala ali glasovalnih pravic (kar je večje). Pri navzkrižnih lastništvih velja višji odstotek.

Podatkom iz prvega in drugega pododstavka je treba dodati 100 % podatkov za vsako podjetje, ki je neposredno ali posredno povezano z zadevnim podjetjem, če podatki niso bili že vključeni v konsolidacijo računovodskih izkazov.

3. Podatki o partnerskih podjetjih zadevnega podjetja za uporabo odstavka 2 izhajajo iz njihovih zaključnih računov in drugih podatkov v konsolidirani obliki, če ti obstajajo. Tem se prišteje 100 % podatkov za vsa podjetja, ki so povezana s temi partnerskimi podjetji, razen če njihovi podatki niso bili že vključeni s konsolidacijo.

Podatki o podjetjih, povezanih z zadevnim podjetjem, za uporabo istega odstavka 2 izhajajo iz njihovih zaključnih računov in drugih podatkov v konsolidirani obliki, če ti obstajajo. Tem podatkom se sorazmerno dodajo podatki vsakega morebitnega partnerskega podjetja tega povezanega podjetja, ki se z vidika verige nahaja neposredno višje ali nižje od zadevnega podjetja, razen če niso bili ti podatki že vključeni v konsolidirane računovodske izkaze v odstotku, ki je najmanj sorazmeren z odstotkom, ugotovljenim na podlagi drugega pododstavka odstavka 2.

4. Če v konsolidiranih računovodskih izkazih ni podatkov o osebju zadevnega podjetja, se število zaposlenih izračuna s sorazmernim združevanjem podatkov za partnerska podjetja ter z dodajanjem podatkov podjetij, s katerimi je zadevno podjetje povezano.

NASLOV II

RAZNE DOLOČBE

Člen 7

Statistika

Komisija bo sprejela potrebne ukrepe za predstavitev statistike, ki jo pripravi v skladu z naslednjimi razredi velikosti podjetij:

- (a) 0 do 1 oseba;
- (b) 2 do 9 oseb;
- (c) 10 do 49 oseb;
- (d) 50 do 249 oseb.

Člen 8

Sklicevanje

1. Vsaka zakonodaja Skupnosti oziroma vsak program Skupnosti, ki ga bo treba spremeniti ali sprejeti in v katerem se pojavi izraz „MSP“, „mikro podjetje“, „malo podjetje“ ali „srednje podjetje“ ali kateri koli podoben izraz, se mora sklicevati na opredelitev iz tega priporočila.

2. Kot prehodni ukrep se bo izvajanje trenutnih programov Skupnosti, ki uporabljajo opredelitev MSP iz Priporočila 96/280/ES, nadaljevalo v korist podjetij, ki so se štela za MSP ob sprejetju teh programov. Pravno zavezujoče obveznosti, za katere se je Komisija zavezala na podlagi takšnih programov, bodo ostale nespremenjene.

Brez poseganja v prvi pododstavek je lahko katera koli sprememba opredelitve MSP znotraj programov mogoča zgolj s sprejetjem opredelitve iz tega priporočila v skladu z odstavkom 1.

Člen 9

Revizija

Na osnovi pregleda o uporabi opredelitve iz tega priporočila, ki bo pripravljen do 31. marca 2006, in ob upoštevanju vseh sprememb člena 1 Direktive 83/349/EGS o opredelitvi povezanih podjetij v smislu navedene direktive, bo Komisija po potrebi prilagodila opredelitev iz tega priporočila in zlasti zgornje meje za promet in bilančno vsoto, da bi upoštevala izkušnje in gospodarski razvoj v Skupnosti.